

Framhald av síðu 2

figgjar- og búskaparmálum fróir tað meg, at búskaparligu lyktaløini eru so góð, sum tey eru. Vit hava framhaldandi yvirskot á bæði handils- og gjaldsjavna, og tað er avgjørt hugaligt. Men hóast so, so eru avgjørt nøkur tøl, sum vit eiga at geva serliga gætur. Her hugsi eg serliga um handilsjavnan, sum hóast hann í 1995 var positivur við 260 mió. kr., so er hann í minking í mun til árinu síðan 1991, tá hann var 850 mió. kr.

Sjálvsagt ber til at brúka handilsjavnan sum parametur fyri virksemin í landinum, men at hesin meirinnflutningur fer til beinleiðis nýtslu, er ikki serliga hugaligt, serliga tá vit ikki samstundis siggja nakran vøkstur í útflutninginum. Sunnari búskapur er tað, tá meirinnflutningur er orsakað av øktum virksemin, og at hesin verður uppbyggjaður av meir-útflutningi.

Í fylgiskjølunum til lógmandsráðsins dugi eg ikki at siggja, at útflutningurin er øktur, tvørturímóti er hann minnaður frá 1994 til 1995 við 50 mió. kr. Júst hesi viðurskifti, at útflutningurin ikki er vaksinn, hevur givið okkum ikki so lítið høvuðsbrýggi, tí øktur útflutningur er rætti pulsarin til máting av búskapinum í landinum. Men tað, at vit nú fiska meiri tosk heldur enn upsar, og tað, at alingin í ár fer at kasta meira av sær, ger, at Hagstovan ventar eina øking í útflutninginum í ár í mun til í fjør. Tað er avgjørt eisini hugaligt.

Eisini er tað at gleðast um, at eftirmaður mín í Tinganesi, Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, ætlar at halda áfram við arbeiðinum at broyta líkningarprosessina og annars eisini at halda áfram við menningini av figgjarstýringini. Hetta eru skilgjøðar ætlanir, sum avgjørt koma at gera viðurskiftini greiðari og tryggari.

Neyðugt við »heksereifryri at fáa kabal at ganga upp

Men lögmaður verur í frágreiðing síni tó vart við, at hóast tað hevur eydnast okkum at vent búskapargongdini rættiliga nógv, so er neyðugt at reka ein varnarsfiggjar- og búskaparpolitikk. Í hesum eri eg púra samdur, men eg fái ikki við mínum besta vilja hetta at samsvara við rúgvismiklu útgjaringini, sum eisini Anfinn Kallsberg hevur boðað frá.

Tað verður av sitandi meiriluta mett, at skattalættin, ið vit góvu um árs-skiftið, ikki var nóg høgur, tí skal aftur gevast ein skattalætti, sum veruliga munar fyri at brúka teirra egnu orð. Men harumframt skal barnafrádrátturin hækkað, pensjonistafrádrátturin hækkað, botnfrádrátturin hækkað, marginalsátturinn hækkað, ferðafrádrátturin og telefonfrádrátturin roknað upp í

skattafrii grundupphæddina, hjún skulu kunna flyta innføru millum sín, meirvirðisgjaldið í tenastuvinnuni skal lækkað og figgjarognaragjaldið verður tikið av.

Óg í sama andrætti verður sagt, at figgjarlógin komandi ár helst skal hava yvirskot, og tað, sum manglar til at fáa rokni-stykkið at ganga upp, skal finnast við sparingum og privatiseringum innan almenna sektorin. Men hvussu landsstýrið ætlar at fáa alt hetta fram uttan við einari minni kolvelting av føroyska samfelagnum, tað fái vit so at siggja til tað. Men her er avgjørt ikki nóg miklið við »behendigeit», herm á eisini »heksereifryri» brúkast.

Sjálvur eri eg sannførdur um, at var hildið fram við einum varnum og strammum figgjar- og búskaparpolitikk, soleiðis sum hesin hevur verið ríkið seinastu árin, so høvdu vit fingið yvirskot á figgjarlógini longu frá komandi ári, men uttan at kollvelta alt samfelagið til nakað, sum tey fægstu av okkum ynskja. Vit hava sæð royndirnar aðrastaðni frá, og tað er ein fátæklig politisk stevna at hava hesar sum fyrmynd. Men hin vegin hetta er góður borgarligur politikkur, men hvussu hann gliður niður hjá verkamannafylkingini, ja tað eru vit eftirhondini mong, sum als ikki skilja.

Úttanlandsskuld stór byrða

Vit hoyrdu annars Anfinn Kallsberg, landsstýrismaður, í eini tíðindasending fyrri stuttum síðani siga, at almennu útdeildslurnar skuldu skerjast við 100 mió. kr. Men henda upphædd e neyvan nótandi, um øll út-gjaringin skal fremjast komandi ár, og um javnvág samstundis skal fást á figgjarlógina.

Annars verður spennandi at siggja, hvussu motiveringin fyrri sparingum verður, tí hóast sambandsmenn fegnir vilja hava tað sparna »magið», so siga okkara royndir, at tað ikki altíð gongur, sum prestur præðikar.

Annars vil eg siga, at parturin, sum snýr seg um figgjar- og búskaparpolitikkinn vísir, at her hevur nýggja samgongan eitt hampuliga gott fundament at byggja viðari á. Men tó er, sum eisini sagt verður, okkara stóra úttanlandsskuld ein stór byrða, sum liggur fyrri framman. Her verður neyðugt, at landsstýrið og serliga sambandsflokkinur við lógmanni á odda til næstu samráðingar stinga fingurin í jørðina og gera eitt meira realistiskt samráðingarplegg heldur enn hitt seinasta.

Eg vildi fegin meira nágreiniliga fingið at vitað, hvat landsstýrið hugsar, tá sagt verður, at kapping aftur skal fást í bankavinnuni. Vit hava hoyrt lógmann siga, at hann ynskir, at bankin verður privatiserað.

ur her og nú, og at gomlu eigararnir skulu hava framfjárrættindi til at ognar sær bankan. Er hetta eitt sjónarmið, sum samgongan tekur undir við?

Borgarligar loysnir og Fylking

Vit hava nú í fleiri ár hoyrt fólkaflokkin proklamerað sitt ynski um at lækka kostnaðarstöðið, soleiðis at skilja at lónir og skattir verða niðurskrivað. Eitt ynski um eina interna devaluering. Tað tíð, teir vóru saman við okkum í samgongu, vistu teir, at hetta fór ikki at lata seg gera. Men nú teir sita í einari borgarlígari samgongu, verður sjálvsagt spennandi at siggja, um hetta bert hava verið orð og einki annað, ella tað veruliga býr ein ætlan afturfyrri. Okkara ynski er sjálvsagt, at hetta vóru bert orð, hent orð at brúka í andstöðu. Men eins spennandi verður sjálvsagt at siggja, hvussu verkamannafylkingin og fakfelagsformaðurin Óli Jacobsen, Kristian Magnussen og Axel Nolsøe fara at taka ímóti slíkum borgarlígum royndarprojektem.

Lögmaður sigur í røðu síni, at eitt av politisku bak-kostunum var, tá andstöðan og partar av samgonguni tóku undir við uppskotinum um at broyta frítíðarlógina. Tað er møguleigt, at hann metir hetta sum eitt bakst, sum m.a. fólkaflokkinur, javnaðarflokkinur og verkamannafylkingin tóku undir við. Men tá ið sáttmáli varð gjørdur við almennu fakfelagini á sinni, sum tyngdi landskassan munandi, tá vóru tað vit í landsstýringum og serliga lögmaður við ábyrgd fyrri lónarmálum, sum gjørdur sáttmálan. Fólkaflokkinur hevur fleiri ferðir kallað hesar samráðingar fyrri eitt búskaparlígt bakst.

Manglandi politisk stig

Um framtíðarmøguleikar okkara sigur lögmaður, at norðhavssildin fer at geva móguleikar. Sjálvandi skal hon tað, og tað er sanniliga gleðiligt, at hon er afturkomin. Men eg haldi, at eg við røttum kann siga, at tað er átaluvurt, at tað enn einki politiskt stig er tikið til tess, at hetta tilfingið kann geva eitt stóri íkast til okkara búskaparligu stöðu.

Eisini verður rættiliga ofta nokk so elegant sagt, at Føroyar skulu gerast ein tilfingisdesilp. Gaman í, tað ljóðar væl, og nevndin, sum í sínari tóð kom við hesum uppskoti í álitinum um nýggjar vinnur, hevði eisini gjørt sær nakrar tankar um hesar móguleikar. Men eg haldi, at tað er at fara eitt sindur lætt yvir veruleikan, tá hetta skal vera eitt mál, og stóru partur av tí fiski, vit veidda rúndan um oyggjarnar og øll sildin, vit sjálvir veidda, fer ótilvirkað av landinum. Her er sanniliga langt millum mál og veruleika.

Tað kundi eisini verið áhugavert at hoyrt, hvat sjónarmið Óla Jacobsen, lögtingsmaður, hevur til

uppskotið um, at landingar úttanlands skulu føra við sær meirnýtslu av fiskidøgum. Hvat sigur fiskimaðurin til at verða noyddur at landa, har eingin trygd er fyrri besta prísinum, tvørturímóti?

Eisini verður í hesi frágreiðing, sum so oftani fyrri sagt, at vit skulu betra um okkara marknaðarmøguleikar. Tað kundi verið áhugavert at fingið at vitað frá lógmanni, hvat ítökiligt er gjørt á hesum øki, burtursæð frá tí, at vit hava fingið tað bláa álitið, sum eisini framsøgumaður sambandsflokksins hevði á orði.

Eg siggi, at bæði uppskotið um framtíðarstöðu Føroya og uppskotið hjá fólkaflokkinum um kapitalisering av blokkinum fáa tað skoðsmál, at hesi ongar trupulleikar loysa. Er hetta ein stöða, samgongan í semju hevur?

Í samgonguskjalinum og í lógmandsráðini verður ein nýggj fólkatrygging fyrri øll nevnd. Eg fari at loyva mær at spyrja landsstýrismannin í almannamálum, hvat henda trygging gongur út uppá? Er hetta ein trygging, sum tann, sum fólkaflokkinur hevði uppskot um, tá teir sátu í andstöðu? Kanska Axel Nolsøe kundi útgjeina hesar ætlanir eitt sindur?

Vit í javnaðarflokkinum býttu ymisku máløkini í hesi frágreiðing millum okkara, so vit fara seinni at koma nærri inn á tey mál, sum vit meta hava týdning. Tá fer eisini at bera til at fara meira í smálutir.

Springar sum ongantið áður

Annars vil eg enda við at siga, at vit í javnaðarflokkinum vóru ikki sørt skakadur, tá lögmaður so hjartaliga takkaði okkum fyrri samstarvið, og segði ennát, at vit áttu okkara lut í framgongdini. Tey orðini fara vit sjálvsagt at takka fyrri. Men seinni verður spelið eitt sindur spilt, tá sagt verður, at tað var eitt tvørandi dirvi til at halda kósina og at fremja neyðugu sparingarnar, sum gjørdur, at slitið kom. Men hetta verður ikki at standa ósvarað, tí vit hava í javnaðarflokkinum saman við øðrum flokkum, tó ikki saman við sambandsflokkinum, framt sparingar, sum ongantið áður eru framdar. Almennu rakstrarútreiðslurnar vórðu skornar við meira enn einari hálvari milliard krónum. Ikki tí, at slíkar sparingar altíð eru eitt mál í sær sjálvum, men hetta var neyðugt undir teimum givnu figgjarligu treytunum.

Men heldur eigur orsök in at finnast aðrastaðir, og tíðin aftaná hevur eisini prógvað, at tú ikki altíð tær inn við somu politisku harraboðum frá lógmanni, sum tey tú fekt við útpurring.

Annars endar lögmaður við ynski um eitt gott samstarv við andstöðuna, sum hann sigur nú fer betri móguleika fyrri ávirkan á ríkna politikkinn. Vit vilja

eisini leggja okkum eftir at reka ein konstruktivan andstöðupolitikk, og aftaná okkara strævnur á við landsins ábyrgd, skulu tingmenn ikki vænta sær paraðuuppskot uttan hald í politiska og búskaparliga veruleikanum. Men at samgongan nú ger royndir at spjæða andstöðuna, tá ta snýr seg um valbólkur, boðar ikki frá, at nøkur rættilig meining er aftan fyrri hási orðini um gott samstarv. Men nú fáa vit at siggja.

Onkur tíðindamaður helt, at henda lógmandsráðan var tann mest diffus, hann nakrantíð hevði hoyrt. Jú,

tað er møgulegt, at so er. Tann parturin, sum snýr seg um tað, sum koma skal, er lítið ítökiligur, meðan parturin, sum snýr seg um tað, sum vit vóru við til at fremja í endstöðu, er rættiliga konkretur. Men hetta er væl skiljandi. Lögmaður visti, hvat hann hevði, men er kanska heldur ótryggur við, hvat hann fær. Kanska okkurt skrímsl frá marathonsamráðingunum á sumri 1994 spókar aftur. Kanska ræðast teir sitt eigna barn. Lat okkum vóna tað. Livst so spyrst.

Takk fyrri.

Ironman

Í morgin verður FM-kapping í 1/4 triathlon

Árliga FM-kappingin í 1/4 triathlon verður í morgin í Havn. Tilmelding til kappingina fer fram í svimjihøllini kl. 11.00 í morgin.

Ein tíma seinni verður fyrsta kappingin í hollini, har svomið verður 950 m.

Eftir tað verður súkkla 44 km., og at enda renna lutakarnir 11 km.

Teinurin, sum súkklað og runnið verður á er: Norðari Ringvegur, Sundsvegur, Vegurin langi, Hvitanesvegur og Eystari Ringvegur.

Súkklað verður teini 8 ferðir og runnið tvær ferðir. Tá súkla verður, er leiðin niðan eftir Sundsvegnum, oman eftir Sundsvegnum, o.s.v., meðan runnið verður øvugtán veg.

Røðin av FM-vinnarum er annars henda: 1988: Sigrud Lamhauge 1989: Aki Hansen 1991: Poul Hendrik Poulsen 1992: Gunnar Dahl-Olsen 1993: Bogi Kristiansen 1994: Gunnar Dahl-Olsen 1995: Bogi Kristiansen

U16 til EM-kapping

Sunnudagin fer U16 landsliðið í fótballi til Lillehammer í Noregi at luttaka í EM-undankappingini fyrri U16 landslið.

Venjarin Jógván Martin Olsen hevur tikið út 16 spælara:

Danny Ras nussen, HB, Mortan í Hørg, Sumba, Bjarni Arnason, HB, Ken Nónklett, NSÍ, Aki Mørk, B36, Jan Nónklett, NSÍ, Súni Olsen, Gl, Kári Niel-

sen, B71, Leivur Frederiksen, B36, Sjórdur í Skemmen, Gl, Dánjal P. Dalbø, GB, Eyðfinn Fjalsbak, MB, Klément Matras, B36, Leon Rasmussen, KI, Allan Mikkelsen, Royn og Pól Egholm, NSÍ.

Líðið skal spæla dyst móti Íslandi, Noregi og Finlandi. Fyrsti dysturin verður týsdagin. Ferðalagið, sum telur 23 fólk verður aftur í Vágum 11. august.

Keypa ella selja brúktan bil?
Í SOSIALINUM út at koyra loysir tað seg!